

Marta Wincewicz-Bosy

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

WYBRANE ELEMENTY LOGISTYKI CDI WROCLAW

Streszczenie: W artykule przedstawiono pojęcie logistyki i systemu logistycznego wraz z identyfikacją podstawowych komponentów logistyki. Ze względu na rosnące znaczenie usług w międzynarodowym systemie gospodarczym artykuł prezentuje także możliwości zastosowania logistyki do identyfikacji przepływów i niezbędnej infrastruktury dla właściwej realizacji usług, także tych nietypowych, jakimi są zawody sportowe. Ze względu na coraz większe znaczenie dla gospodarki zjawisk związanych z organizacją i realizacją przedsięwzięć sportowych w artykule przedstawiono organizację zawodów m.in. rangi eliminacji do Pucharu Świata rozgrywanych na Wrocławskim Torze Wyścigów Konnych Partynice.

Słowa kluczowe: logistyka, zawody sportowe, przepływy fizyczne, przepływy informacyjne, CDI Wrocław.

1. Wstęp

Logistyka jest dziedziną wiedzy, która przyczynia się do lepszego zrozumienia i zorganizowania przepływów mających miejsce w różnych systemach. Ich jakość znajduje swoje odzwierciedlenie w efektach osiągniętych przez gospodarkę i przedsiębiorstwa, ale także przez inne podmioty. Umiejętne jej wykorzystanie może się przyczynić do odniesienia sukcesu na arenie regionalnej, międzynarodowej i globalnej. Polska jako podmiot gospodarki światowej ma także możliwość, poprzez organizację przedsięwzięć (działań) o zasięgu międzynarodowym, na budowanie mocnej pozycji zarówno w mezosystemie, jak i w konsekwencji w systemie światowym. Pozycję tę tworzą nie tylko przedsięwzięcia *stricte* gospodarcze, ale także przejawy polskiej aktywności w innych obszarach – m.in. sportowych. Celem artykułu jest zaprezentowanie ogólnych uwarunkowań logistycznych organizacji i przeprowadzenia międzynarodowych zawodów sportowych na przykładzie CDI Wrocław. W artykule podjęto próbę identyfikacji elementów logistycznych CDI Wrocław, ze szczególnym uwzględnieniem przepływów osobowych, informacyjnych oraz towarzyszących im elementów infrastruktury.

2. Pojęcie logistyki

Wyrazić, czym jest logistyka, można w różny sposób. Zaczynając od prostego stwierdzenia, że „logistyka jest procesem zarządzania całym łańcuchem dostaw”¹; przechodząc do definicji proponowanej przez F.J. Beiera i K. Rutkowskiego, w której „przez logistykę rozumie się z reguły pojęcie oznaczające zarządzanie działaniami przemieszczania i składowania, które mają ułatwić przepływ produktów z miejsc pochodzenia do miejsc finalnej produkcji, jak również przepływ związanej z nimi informacji w celu zaoferowania klientowi odpowiedniego poziomu obsługi po rozsądnych kosztach”². Bardziej rozbudowaną koncepcję logistyki prezentują Cz. Skowronek i Z. Sarjusz-Wolski: „logistyka to procesy fizycznego przepływu dóbr materialnych – surowców, materiałów, półfabrykantów, wyrobów gotowych – w przedsiębiorstwie, a także między przedsiębiorstwami; oraz przepływy strumieni informacyjnych, odzwierciedlające procesy rzeczowe i wykorzystywane w sterowaniu tymi procesami. Logistyka to pewna koncepcja, filozofia zarządzania procesami realnymi (przepływ dóbr), oparta na zintegrowanym systemowym ujmowaniu tych procesów. Logistyka to dziedzina wiedzy ekonomicznej, badająca prawidłowości i zjawiska przepływu dóbr i informacji w gospodarce, także w poszczególnych jej ogniwach”³.

Analizując poszczególne definicje, można przyjąć, że logistyka to: systemy planowania, zarządzania i sterowania zintegrowanymi przepływami dóbr fizycznych, kapitałów, informacji (w tym także idei), od źródeł ich powstania, aż po ogniwa końcowe, pozwalające na ich koordynację na wybranym poziomie integracji podmiotów, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb tychże podmiotów, w ramach określonej przestrzeni gospodarczej. Do podstawowych składników procesów logistycznych należy zaliczyć⁴:

- 1) procesy przepływu dóbr rzeczowych,
- 1) procesy informacyjno-decyzyjne,
- 2) zapasy,
- 3) infrastrukturę procesów logistycznych,
- 4) koszty procesów logistycznych.

Niezależnie od ujęcia definicyjnego, upraszczając, w logistyce chodzi o to, by właściwy produkt, we właściwej ilości i stanie, znalazł się we właściwym miejscu i czasie, w którym pojawi się klient, który będzie chciał go nabyć, płacąc za niego odpowiednią cenę (właściwy produkt, ilość, stan, miejsce, czas, klient, koszt). Idea logistyki opiera się na wzajemnym przenikaniu i koordynacji wszelkich przepływów

¹ D. Bak, *Rozwój i rola logistyki w Wielkiej Brytanii*, „Problemy Magazynowania i Transportu” 1992 (zeszyt specjalny).

² F.J. Beier, K. Rutkowski, *Logistyka*, SGH, Warszawa 1996, s. 16.

³ Cz. Skowronek, Z. Sarjusz-Wolski, *Logistyka w przedsiębiorstwie*, PWE, Warszawa 1995, s. 16.

⁴ Cz. Skowronek, Z. Sarjusz-Wolski, *Logistyka*, CIM, Warszawa 1995, s. 2.

w podmiotach; strumienie je stanowiące warunkują się wzajemnie, a ich oddziaływanie charakteryzują liczne relacje zwrotne. Do podstawowych należy zaliczyć strumienie: fizyczny, informacyjny i finansowy (logistyczny cykl PIPELINE). Współczesne badania dowodzą także, iż konieczne jest dokonanie uzupełnienia o jeszcze jeden typ strumienia, a mianowicie o strumień osobowy, który nabiera szczególnego znaczenia w ramach działalności usługowej oraz wszędzie tam, gdzie odpowiedni człowiek, posiadający odpowiednią wiedzę, umiejętności oraz cechy osobowościowe i społeczne, stanowi istotny (a czasami wręcz decydujący) czynnik sukcesu.

Logistyka to nauka o bardzo interdyscyplinarnym charakterze. Współczesne rozwiązania logistyczne nie ograniczają się tylko do wojska i przedsiębiorstw produkcyjnych. Dzięki niej powstają także liczne rozwiązania zarówno w sferze usług, jak i we wszelkich przejawach działalności człowieka (np. edukacja, opieka zdrowotna, systemy bankowe itp.). W swych analizach wykorzystuje ona wszelkie zdobycze nauki i techniki, niejednokrotnie przyczyniając się do popularyzacji najnowszych rozwiązań technicznych, technologicznych i ekologicznych (ekologistyka), a także coraz częściej wskazując na konieczność brania pod uwagę uwarunkowań społecznych.

3. Pojęcie systemu logistycznego

Przyjmując, iż logistyka stanowi dziedzinę wiedzy i umiejętności dotyczących organizacji, koordynacji, integracji i optymalizacji przepływów (dóbr, osób, informacji i środków finansowych) w celu osiągnięcia jak najlepszego efektu, przy zaangażowaniu jak najmniejszych kosztów, z jednoczesnym zachowaniem odpowiedniej jakości i maksymalizacji zadowolenia klienta, należy dokonać określenia obszarów realizacji przyjętych założeń. W tym celu należy się posłużyć pojęciem systemu logistycznego. „Systemy logistyczne to celowo zorganizowane i zintegrowane – w obrębie danego układu gospodarczego przepływy materiałów i produktów oraz odpowiadających im informacji, umożliwiających optymalizację w zarządzaniu łańcuchami dostaw z uwzględnieniem wymogów ekologii”⁵. Dokonując przeglądu literatury przedmiotu, można znaleźć ogromne bogactwo systemów logistycznych. Klasyfikacja systemów i podsystemów logistycznych może przybierać różnorodne postacie w zależności od przyjętych kryteriów oraz koncepcji badacza co do przedmiotu analizy.

Systematykę ze względu na obszary oddziaływania prezentuje m.in. podział zaproponowany przez autorów *Logistyki w przedsiębiorstwie*⁶, którzy rozpoczynają go od prezentacji mikrologistyki, czyli działań logistycznych na poziomie przedsiębiorstwa, które są wynikiem realizacji zadań w ramach poszczególnych funkcji

⁵ S. Abt, *Logistyka ponad granicami*, Biblioteka Logistyka, Poznań 2000, s. 10.

⁶ Cz. Skowronek, Z. Sarjusz-Wolski, *Logistyka w przedsiębiorstwie*, PWE, Warszawa 2009, s. 33-41.

(produkcja, marketing itd.). Mezologistyka stanowi element pośredni pomiędzy mikro- i makrologistyką, obejmuje ona branże i działy gospodarki narodowej. Makrologistyka jest przedstawiana jako logistyka w skali gospodarki krajowej. „Makrologistyczne planowanie i organizacja dotyczą np.: systemu połączeń komunikacyjnych, infrastruktury transportu, które to elementy dla jednostek gospodarczych są częścią otoczenia ich systemu. Wieloma elementami makrologistycznymi zajmuje się państwo, buduje ono sieć komunikacyjną, tworzy instytucje logistyczne”⁷. Z podobną sytuacją można mieć do czynienia na poziomie międzynarodowym, gdzie rolę „stymulatora i stróża” powinny pełnić odpowiednie organizacje i instytucje o zasięgu ponadnarodowym. Logistyka międzynarodowa może być postrzegana jako procesy koordynacji i optymalizacji wszelkich przepływów w skali międzynarodowej, bazujących na analizie relacji między różnymi organizacjami (przedsiębiorstwami, instytucjami itp.), powstałych w związku z realizacją idei łańcucha logistycznego. Niezwykle ważnym elementem są wtedy procesy tworzenia i zarządzania międzynarodowymi kanałami logistycznymi. Podstawowym celem logistyki globalnej jest uzyskanie przewagi konkurencyjnej na rynku światowym. „Drogą realizacji zadań logistyki globalnej jest: budowanie właściwych struktur organizacyjnych i kanałów dystrybucji międzynarodowych. Rozwój logistyki globalnej polega na dążeniu do wysokiego poziomu koordynacji pomiędzy menedżerami logistyki, marketingu a procesem zaopatrzenia i dystrybucji w firmach”⁸.

Rozwój powiązań międzynarodowych, powszechna integracja (w tym integracja kontynentalna – ugrupowania integracyjne typu UE, NAFTA, ASSEAN itp.) i internacjonalizacja oraz dążenie do stworzenia systemu globalnego, a w związku z tym dynamiczny rozwój i wzrost znaczenia logistyki międzynarodowej, w znaczącym stopniu przyczyniły się do upowszechnienia podziału systemów logistycznych na: mikrosystemy, mezosystemy i globalne⁹. Należy przy tym zauważyć, iż współczesna mezoanaliza to podejście dynamiczne, uwzględniająca zmienność i adaptacyjność podmiotów, odnosząca się do zmian sytuacji rynkowej, a zwłaszcza możliwości kreowania rozwiązań międzynarodowych. Cechą charakterystyczną podmiotów funkcjonujących w obszarze mezologistyki jest kreowanie rozwiązań kooperacyjnych zamiast konkurencji.

Usługa jako produkt logistyczny. Większość publikacji na temat logistyki odnosi się do analiz związanych z podmiotami produkcyjnymi (wytwarzającymi dobra materialne i dostarczającymi je na rynek w postaci dóbr fizycznych). Jednak ograniczoność literatury nie oznacza braku możliwości wykorzystania koncepcji logistycznych w obszarze usług, a zwłaszcza usług realizowanych w systemach mezologistycznych. „Warto przypomnieć, że produkt logistyczny to towar lub usługa będące

⁷ W. Szczepankiewicz, *Logistyka marketingowa. Organizacja zasilania materiałowego przedsiębiorstw*, Wydawnictwo AE, Kraków 1996, s. 8.

⁸ E. Gołębska, *Kompendium wiedzy o logistyce*, PWN, Warszawa-Poznań 1999, s. 277.

⁹ E. Gołębska, *Logistyka międzynarodowa w teorii i praktyce*, Wydawnictwo AE, Poznań 2004, s. 14-17.

zbiorem życzeń i oczekiwań klienta, które mogą być zrealizowane tylko w systemie logistycznym¹⁰. Usługi definiowane są jako szczególny rodzaj dóbr, służących do zaspokojenia potrzeb ludzkich przez bezpośrednie wykonanie pracy¹¹. Wśród cech usług szczególne znaczenie, z punktu widzenia analizy logistycznej mają¹²:

- niematerialność,
- nierozdzielność usługi z wykonawcą,
- nierozdzielność procesów wytwarzania i konsumpcji,
- różnorodność,
- nietrwałość (brak możliwości magazynowania),
- niemożność nabycia praw własności.

Niezależnie od różnic pomiędzy dobrami a usługami, zarządzanie logistyczne sprowadza się do tego, by dokonać takiego wyboru strategii i metod działań, który zapewni optymalną realizację potrzeb klienta. Dlatego też zarządzanie logistyczne usługami „jest procesem planowania i wykonania usługi, z uwzględnieniem analiz potrzeb, możliwości i sposobu świadczenia usług w całym łańcuchu, od producenta usług aż do ich konsumenta”¹³. Powyższe cechy wpływają także na dużą złożoność usług, której konsekwencją są m.in. trudności z ich klasyfikacją. Najogólniej można dokonać ich podziału (w ramach systemu gospodarki narodowej) na usługi materialne i niematerialne¹⁴. Do pierwszej grupy można zaliczyć np. rolnictwo, leśnictwo, przemysł, budownictwo, transport, łączność, obrót towarowy i gospodarkę komunalną. Drugą grupę stanowią m.in.: gospodarka mieszkaniowa, oświata i wychowanie, nauka i technika, kultura i sztuka, ochrona zdrowia i opieka społeczna, sport, turystyka, rekreacja, administracja, obrona narodowa, wymiar sprawiedliwości, instytucje finansowe, organizacje polityczne i społeczne itp.

Zawody sportowe jako przedsięwzięcie logistyczne. Sport według nauki o wychowaniu fizycznym to rozmaite formy aktywności fizycznej i umysłowej, podejmowane dla przyjemności lub współzawodnictwa. Od „zwykłej rekreacji” ma go różnić przestrzeganie szeregu reguł obowiązujących w danej dyscyplinie¹⁵. Inna definicja mówi, że sport to każda forma aktywności (fizycznej i umysłowej) podejmowanej w celu rywalizacji – zbiorowej lub indywidualnej, w różnych grach i dyscyplinach, ale też „z samym sobą”, np. w alpinizmie czy sportach ekstremalnych. W niektórych ujęciach sport to również kultura, dbanie o własne ciało, podziwianie piękna zawodników uprawiających dane dyscypliny; zawody zaś to przedsięwzięcie najczęściej o charakterze sportowym, w którym zawodnicy konkurują między sobą, na ściśle określonych zasadach. Zasady te są ustalane i weryfikowane przez

¹⁰ E. Gołębska, M. Szymczak, *Logistyka międzynarodowa*, Wydawnictwo AE, Poznań 2000, s. 110.

¹¹ B. Klimczak, *Mikroekonomia*, Wydawnictwo AE, Wrocław 1995, s. 24.

¹² W. Rydzkowski, *Usługi logistyczne*, Biblioteka Logistyka, Poznań 2004, s. 10.

¹³ E. Gołębska *Kompendium...*, s. 231.

¹⁴ K. Rogoziński, *Usługi rynkowe*, Wydawnictwo AE, Poznań 2000, s. 62.

¹⁵ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Sport> (20.08.2009).

odpowiednie organizacje krajowe i międzynarodowe, powołane w celu organizacji i integracji środowiska w ramach określonej dyscypliny sportowej. Zawody sportowe mają swoją strukturę pionową, będącą efektem osiągniętej wprawy i stopnia zaawansowania umiejętności zawodników oraz obszaru, z którego rekrutowani są ich uczestnicy. Najniższy szczebel w hierarchii stanowią zawody lokalne (często o charakterze towarzyskim). Kolejnym szczeblem są zawody regionalne (np. wojewódzkie), zawody krajowe, zawody międzynarodowe, mistrzostwa kontynentalne, mistrzostwa świata i olimpiady. W zależności od dyscypliny stopień szczegółowości klasyfikacji zawodów może być różny i obejmować także dodatkowe kryteria wyodrębnienia (np. płeć, wiek, amatorstwo/zawodowstwo, rozgrywki pucharowe, indywidualizm/drużynowość itp.). Im wyższa ranga zawodów, tym wyższy poziom wymagań względem ich uczestników, większy stopień formalizacji oraz wyższe standardy techniczne i infrastrukturalne. Większe są także wymagania w stosunku do osób organizujących, oceniających (sędziów, obserwatorów dyscyplin i organizacji sportowych) i zabezpieczających przebieg zawodów sportowych.

Zawody sportowe są rozgrywane na całym świecie. Począwszy od spotkań o charakterze towarzysko-społecznym (rywalizacja między dziećmi w klasie, sąsiadami na osiedlu czy pracownikami firmy z okazji jej święta), przez zawody młodzieżowe, amatorskie czy rywalizację w systemie ligowym, po konkurowanie zawodowców o prymat na świecie. Można więc zadać pytanie, czy mogą one stanowić przedmiot analizy logistycznej. Niezależnie od ich rozmiarów i kategorii wymagają stworzenia odpowiedniej infrastruktury, przygotowania odpowiednich zapasów, koordynowania strumieni osobowych, fizycznych, informacyjnych i finansowych. Konieczna jest odpowiednia synchronizacja w czasie i przestrzeni. Przedsięwzięcia te generują koszty, a ich organizacja i rozgrywanie wymagają sprawnego systemu decyzyjnego.

Dokonując zestawienia z komponentami procesów logistycznych, zawody sportowe mogą i powinny być elementem analizy logistycznej. Nabiera to szczególnego znaczenia w kontekście realizacji dużych przedsięwzięć sportowych, takich jak mistrzostwa, puchar świata czy olimpiada. Tego typu wydarzenia już dawno przestały być zjawiskami tylko sportowymi. Obecnie stanowią także ogromne przedsięwzięcia gospodarcze i polityczne. Polska jest krajem, który również aktywnie uczestniczy w tym systemie. W naszym kraju rozgrywane są liczne zawody rangi międzynarodowej, a każde przedsięwzięcie, zakończone sukcesem organizacyjnym, przybliża Polskę do możliwości podjęcia najbardziej w świecie sportowym upragnionego wyzwania – organizacji igrzysk olimpijskich. Obecnie polscy obywatele mają okazję emocjonować się jednym z większych wyzwań sportowo-gospodarczych – organizacją EURO 2012. Nie tylko piłka nożna obecna jest jednak na polskich arenach sportowych. Wśród wielu dyscyplin, które często wpisują się w kalendarz imprez międzynarodowych najwyższej rangi, można wymienić chociażby siatkówkę, koszykówkę czy sporty konne. Zawody rangi otwartych mistrzostw kraju czy zawody międzynarodowe z punktu widzenia logistyki stanowią element mezosystemu logistycznego. Choć rozgrywane są w ściśle określonym miejscu, to poprzez swych

uczestników i powiązania organizacyjne stanowią część przepływów międzynarodowych.

Ważnym elementem analizy logistycznej jest identyfikacja produktu logistycznego. Zgodnie z przyjętą klasyfikacją, sport stanowi grupę usług niematerialnych, zatem organizacja i przeprowadzenie zawodów sportowych stanowić będzie usługę, którą należy zaklasyfikować jako produkt logistyczny. Bazując na istniejących rozwiązaniach teoretycznych w obszarze logistyki, na podstawie analizy praktycznej (np. CDI Wrocław), można podjąć próbę stworzenia w przyszłości modelu systemu logistycznego zawodów sportowych.

4. CDI Wrocław – World Cup Dressage Events

CDI Wrocław (Partynice Dressage Competition International – CDI-W Competition) to międzynarodowe zawody w ujeżdżeniu. Rozgrywane są pod egidą FEI (Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej z siedzibą w Lozannie – Szwajcaria)¹⁶, w ramach cyklu zawodów Pucharu Świata w Dresażu. Są to trzydniowe zawody najwyższej kategorii, rozgrywane w tej dyscyplinie sportu.

Celem klasycznego ujeżdżenia (dresażu) jest harmonijny rozwój naturalnych możliwości i zdolności konia. Szkolenie konia powinno prowadzić do doskonalenia jego naturalnej równowagi, zachowania elastyczności ruchów, a także wyrobienia posłuszeństwa i chęci współpracy z jeźdźcem. Według statystyk Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej (FEI) ujeżdżenie jest drugą, po skokach, dyscypliną jeździecką pod względem popularności i liczby uprawiających ją zawodników. Konkursy w ujeżdżeniu są rozgrywane na piaszczystym czworoboku o wymiarach 20 na 60 m. Czworobok jest ogrodzony płotkami, a wybrane punkty oznaczone literami. Jeździec wykonuje określony program, którego jakość wykonania jest oceniana zwykle przez trzech lub pięciu sędziów (w zależności od klasy zawodów i typu konkursów) w 10-punktowej skali ocen. Oceny i uwagi sędziów odnotowywane są na specjalnych arkuszach. Wynik zawodnika podaje się w procentach. W zależności od stopnia trudności wyróżniane są klasy konkursów: **L** (najłatwiejsza), **P**, **N**, **C**, **CC**, **CS**, a w każdej z tych klas istnieje kilkanaście programów, opisujących obowiązkowe ruchy, jakie zawodnik i koń powinni wykonać na czworoboku. Strój zawodnika i rządy (osprzęt) konia są ściśle określone w przepisach jeździeckich. Ważnym wydarzeniem dla ujeżdżenia stało się wprowadzenie programów dowolnych z podkładem muzycznym, tzw. KÜR, co uczyniło tę konkurencję znacznie ciekawszą i przysporzyło jej nowych miłośników na całym świecie. Dyscypliny jeździeckie są jedynym sportem olimpijskim, gdzie odbywa się rywalizacja nie samego zawodnika,

¹⁶ FEI – Międzynarodowa Federacja Jeździecka, Prezes – S.A.R. l'Infante DOÛA, Sekretarz Generalny – dr Bo Helander, rok założenia – 1921, liczba członków – 130, adres: Avenue Mon-Repos 24, Case postale 157, CH-1000 Lausanne 5, Szwajcaria, tel. (41.21) 310 47 47, Fax (41.21) 310 47 60, www.horsesport.org (02.09.2009).

ale pary – zawodnik i koń. Są to także jedne z nielicznych dyscyplin, w których nie ma podziału ze względu na płęć. Dlatego też można przyjąć, iż z punktu widzenia logistycznego wymagają jednoczesnej obsługi największej grupy podmiotów (zawodnicy, konie, sędziowie, obsługa: techniczna, medyczna, weterynaryjna, stajenna, informacyjna itp.).

Miejszem rozgrywania, jedynych w Polsce tej klasy i rangi, zawodów jest Wrocławski Tor Wyścigów Konnych – Partynice (WTWK-Partynice) we Wrocławiu. Poza zawodami Pucharu Świata, w tym samym czasie, na terenie WTWK – Partynice odbywają się Mistrzostwa Polski Seniorów w Ujeżdżeniu, Mistrzostwa Polski Młodych Jeźdźców w Ujeżdżeniu, Mistrzostwa Polski Juniorów w Ujeżdżeniu oraz Mistrzostwa Polski Kuców w Ujeżdżeniu. Biorąc pod uwagę liczbę rozgrywanych konkursów w różnych kategoriach, w tym samym miejscu – dla jednego zespołu organizacyjnego przedsięwzięcie to stanowi nie lada wyzwanie logistyczne.

Elementy logistyki CDI Wrocław. Dokonując analizy poszczególnych komponentów logistycznych w ramach CDI Wrocław, należy rozpocząć od niezbędnej infrastruktury. Podstawowymi jej elementami są: 2 czworoboki konkursowe wraz z trybunami, 2 czworoboki rozprężeniowe, place treningowe, 10 budek sędziowskich, stajnie stałe, stajnie tymczasowe, magazyn zbożowy, magazyn siana, magazyn słomy, kuźnia, laboratorium weterynaryjne, biuro zawodów, biuro administracyjne, baza techniczna (parking maszyn i oprzyrządowania ruchomego), parkingi (dla samochodów ekip, koniowozów, widzów i obsługi), obiekty noclegowe, centrum informacyjno-obliczeniowe, 2 punkty speakerskie, 2 punkty kontroli zwierząt (komisarze-stewardzi), 4 boksy antydopingowe, punkt odprawy zawodników i ekip, punkt przeglądu weterynaryjnego, punkt medyczny, węzły sanitarne, baza techniczna, wygrodenia terenu z ograniczeniami dostępu, punkty gastronomiczne oraz sklep z wyposażeniem jeździeckim.

Głównym elementem, z punktu widzenia zawodów, są stajnie. W ujęciu logistycznym stanowią one magazyny (miejsca przechowania) koni. Oprócz stajni konieczne jest dysponowanie magazynami z sianem, owsem, słomą i trocinami (lub innym materiałem stanowiącym wyściółkę boksów). Specyfika opieki nad końmi sprawia, że wydawanie (przepływy) owsa i siana realizuje się minimum trzy razy dziennie (podstawowy system karmienia). Ponadto z podręcznego magazynu każdego zawodnika (najczęściej jest to przeznaczony na ten cel dodatkowy boks, obok tych przeznaczonych dla jego koni), podawane są – za zgodą weterynarza zawodów, odpowiednie witaminy i inne preparaty (np. elektrolity). Każdego dnia rano następuje tzw. prześcielanie boksów. Czynność ta polega na usunięciu nieczystości i zanieczyszczonego materiału wyścielającego boks (np. słoma, trociny) i uzupełnienie go czystą i suchą wyściółką.

Do prawidłowego przebiegu zawodów konieczne jest udostępnienie zawodnikom odpowiednio przygotowanych placów treningowych. Muszą być one regularnie korygowane (wyrównywane, ustawiane przeszkody treningowe i przyrządy do ćwiczeń, poprawiane ogrodzenie ruchome itp.). Dlatego też niezbędne jest istnienie

odpowiednich przemieszczeń (przeptywów) z magazynów z oprzyrządowaniem treningowym, a także przepływ maszyn z bazy technicznej organizatora. Dostępu do placów treningowych, zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem, pilnują sędziowie komisarze oraz pracownicy biura zawodów.

Kuźnia i dyżurny kowal zapewniają bezpieczeństwo realizowania zamierzeń treningowych i występów koni. W trakcie zawodów i treningów często konieczna jest natychmiastowa interwencja kowala, od której może zależeć zdrowie, a nawet życie zwierzęcia. Od jakości zrealizowanej usługi kowalskiej zależy także czasami wynik na czworoboku. Niewłaściwie podkuty koń kuleje, co często jest podstawą do wyeliminowania startującej pary.

Elementem towarzyszącym wszystkim zawodom są przepływy żywności; organizator zapewnia bowiem zawodnikom, ekipom oraz wszelkim osobom funkcyjnym wyżywienie. Poszczególne grupy osobowe stołują się w punktach zlokalizowanych na terenie odbywania zawodów. Sędziowie, ze względu na swoje obowiązki, mogą korzystać z posiłków jedynie w przerwach między konkursami. Organizator jest zatem zobowiązany do zapewnienia szybkiej i sprawnej obsługi wszystkich sędziów jednocześnie. Najczęściej związane jest to z wydzieleniem specjalnej sali (bez dostępu dla osób postronnych) i cateringu. Personel zawodów konsumuje posiłki w tzw. międzyczasie, tak by zapewnić bezproblemowy przebieg zawodów. Zawodnicy i ich ekipy korzystają z innych możliwości konsumpcji, w punktach zlokalizowanych na terenie odbywania zawodów (najczęściej jest ich około 10-20).

Przeptywy zawodników i przepływy bezpośrednio im towarzyszące. Uczestnicy zawodów pochodzą z różnych krajów obszaru euroazjatyckiego oraz Ameryki Północnej. Biorąc pod uwagę cykl zawodów na świecie, nie tylko pary zagraniczne, ale także polskie pary przyjeżdżają na zawody do Wrocławia z różnych stron świata. Ze względu na zmienny kalendarz zawodów jeździeckich FEI każdego roku są to nieco odmienne miejsca rozgrywania zawodów poprzedzających CDI Wrocław.

Zgodnie z przesłanym zgłoszeniem do udziału w zawodach, zawodnicy wraz z ekipami zjawiają się w ustalonych terminach (przedziałach czasu) na bramie wjazdowej na teren WTWK Partynice, skąd są kierowani na parking przejściowy. Zawodnicy wraz z szefami ekip dokonują zgłoszenia w biurze zawodów, gdzie uzyskują informacje dotyczące przebiegu zawodów (mapy, terminarze, regulaminy, inne informacje) i przekazują dokumenty zawodnika oraz pobierają numer startowy. Następnie udają się do biura administracyjnego, gdzie uzyskują informacje o rozłokowaniu koni, miejscu zaparkowania pojazdów, a także o ewentualnych dodatkowych procedurach. Po rozładowaniu koni i sprzętu mogą udać się na wyznaczone obiekty treningowe w celu zapoznania się z obiektem i odbycia treningu, w ramach ustalonego wcześniej harmonogramu dostępu do obiektów treningowych. Głównym punktem dnia poprzedzającego zmagania sportowe jest przegląd weterynaryjny koni, a następnie odprawa techniczna ekip. Na przegląd weterynaryjny zgłaszają się zawodnicy z końmi i dokumentami oraz luzakami towarzyszącymi każdemu koniowi. W trakcie przeglądu dokonywana jest ocena kondycji zwierząt przez: sędziów,

delegata weterynaryjnego oraz weterynarza powiatowego. Zwierzęta, które nie spełniają kryterium „dobrej kondycji”, są eliminowane z udziału w zawodach. Podczas przeglądu sprawdzane są także – pod względem posiadanych badań, szczepień oraz w razie konieczności odbytej kwarantanny – dokumenty koni. Ci z zawodników, których konie przeszły pomyślnie przegląd weterynaryjny, biorą udział w odprawie technicznej. W trakcie jej trwania przekazywane są wszelkie informacje dotyczące zawodów, imprez im towarzyszących, i – co jest szczególnie istotne – przeprowadza się losowanie kolejności startowej. Zgodnie z wynikami losowań, przygotowywane są w biurze zawodów listy startowe oraz dokumenty niezbędne do sędziowania poszczególnych konkursów.

Przez poszczególne dni zawodów¹⁷ na startujące pary oczekują na czworobokach konkursowych zespoły sędziowskie¹⁸, składające się z sędziego klasy międzynarodowej, sekretarza – sędziego przynajmniej III klasy krajowej i asystenta technicznego, przekazującego wyniki do systemu komputerowego. Zawodnicy mają prawo pojawić się na czworoboku rozprężeniowym¹⁹ na 30 minut przed rozpoczęciem swojego przejazdu.

Przejazd poszczególnych par oceniany jest na czworoboku konkursowym, obsługiwanym przez zespół techniczny (otwierający i zamykający szranki oraz wyrównujący nawierzchnię co 5 przejazdów). Poszczególne przejazdy anonsowane są przez speakera, który jednocześnie podaje wstępne, nieoficjalne wyniki przekazywane przez centrum informacyjno-obliczeniowe.

Pary startują w zawodach zgodnie z posiadaną klasą i wynikami wcześniej uzyskanych kwalifikacji.

Po zakończeniu przejazdów konkursowych w danym dniu sędziowie sprawdzają wyniki, które po akceptacji sędziego głównego są następnie publikowane na właściwych stronach internetowych (w tym EFI i stronie zawodów – www.cdiwroclaw.pl), przekazywane do PZJ i FEI oraz podawane do wiadomości zawodników i osób zainteresowanych. Następnie odbywa się odprawa techniczna, której centralnym punktem jest losowanie startów w odwrotnej kolejności do zajmowanych lokat po dniu startu w grupach po 5 koni²⁰. W przerwie między konkursami a odprawą techniczną lekarze weterynarii wraz z sędziami-komisarzami sprawdzają kondycję zwierząt

¹⁷ Dwa dni zmagania półfinałowych i jeden dzień przeznaczony na przejazdy finałowe.

¹⁸ Na każdym czworoboku konkursowym sędziuje pięć zespołów, znajdują się oni w (rozmieyszonych przy poszczególnych punktach oznaczonych literami) „budkach” sędziowskich.

¹⁹ Przy czworoboku rozprężeniowym, znajdującym się w bliskim sąsiedztwie czworoboku konkursowego, zlokalizowane jest stanowisko sędziego komisarza i najczęściej jego asystenta. Zadaniem sędziego komisarza jest sprawdzenie, czy rozprężenie konia przed przejazdem konkursowym przebiega zgodnie z kodeksem jeździeckim, a także zagwarantowanie parze konkursowej możliwości właściwego przygotowania się do przejazdu. Na czworoboku rozprężeniowym nie może znajdować się więcej niż cztery pary.

²⁰ Wszystkie losowania, ich technika oraz zasady są wykonywane zgodnie z przepisami FEI oraz PZJ, w ramach ściśle określonych procedur, z uwzględnieniem pozycji rankingowych zawodników na listach światowych.

oraz wybierają zwierzęta do próby antydopingowej przeprowadzanej przez delegata weterynaryjnego oraz przedstawiciela FEI i PZJ.

Trzeciego dnia zawodów, po ogłoszeniu wyników końcowych, odbywa się ceremonia dekoracji najlepszych par zawodów w poszczególnych kategoriach. Zwykle jest również, że po każdym dniu zawodów symbolicznie nagradza się zwycięzców poszczególnych konkursów. Efektem tego jest konieczność pozostania w gotowości startowej wszystkich uczestników konkurów do zakończenia wszystkich przejazdów danego dnia, w danym konkursie. Po zakończeniu zmagania na czworobokach zawodnicy oraz ich luzacy dokonują oporządzenia koni. Po zakończeniu konkursów i dekoracji zwycięzców, konie zostają poddane kontroli weterynaryjnej w celu wypełnienia dokumentów wyjazdowych, zawodnicy zaś dokonują rozliczeń i odbierają swoje dokumenty z biura zawodów. Następnie konie oraz sprzęt są załadowywane do specjalnych koniowozów i ekipy zawodnicze mogą opuścić teren odbywania się zawodów.

Przeplwy informacyjne. Ośrodek hipiczny, zamierzający zorganizować zawody międzynarodowe, po wypełnieniu warunków technicznych i formalnych, powinien uzyskać akceptację Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)²¹, który przesyła kandydatury potencjalnych organizatorów do FEI (Lozanna, Szwajcaria).

Wskazani organizatorzy, po dokonaniu wstępnego wyboru, muszą przygotować „propozycje zawodów”. Jest to dokument zawierający wszelkie informacje o miejscu rozgrywania zawodów i warunkach technicznych, organizatorach, zespole sędziowskim, programach poszczególnych konkursów, kosztach i nagrodach. W propozycjach podawane są także wymagania weterynaryjne dla koni oraz punkty przekroczenia granic, w których można dokonać odprawy weterynaryjnej. Wszystkie informacje, od momentu zaakceptowania „propozycji” przez FEI, muszą być zamieszczane na stronach FEI, PZJ, organizatora oraz specjalnej stronie internetowej, utworzonej na potrzeby danych zawodów międzynarodowych. Wszystkie komunikaty i informacje dla zawodników i ich ekip powinny znajdować się nie tylko w Internecie, ale także w postaci papierowej, na tablicach informacyjnych, rozmieszczonych na terenie odbywania zawodów.

²¹ **Polski Związek Jeździecki** jest jedyną oficjalną polską organizacją jeździecką uznaną przez PKOL oraz MKOL, znajdując się równocześnie w gronie 140 narodowych organizacji jeździeckich stowarzyszonych w FEI (Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej). Zgodnie ze statutem podstawowymi celami działalności PZJ są: organizacja, popularyzacja, rozwój sportów konnych i rekreacji konnej oraz reprezentowanie, ochrona praw i interesów i koordynacja działań wszystkich członków związku. Związek opiekuje się 7 dyscyplinami jeździeckimi uprawianymi wyczynowo, amatorsko, profesjonalnie i rekreacyjnie. Wyścigami konnymi zajmuje się Totalizator Sportowy Sp. z o.o. Obecnie w Polskim Związku Jeździeckim zarejestrowanych jest ponad 1700 jeźdźców oraz ponad 3350 koni, startujących we wszystkich dyscyplinach jeździeckich i zrzeszonych w 327 klubach i sekcjach, należących do 16 Wojewódzkich Związków Jeździeckich. <http://www.pzj.pl/index.php?module=subjects&func=view-page&pageid=1> (07.09.2009).

Biuro zawodów razem z biurem administracyjnym pomaga także w realizacji procedur związanych z transportem międzynarodowym oraz niezbędną dokumentacją do jego realizacji. Dlatego w propozycjach do zawodów wymieniane są punkty kontroli granicznej, z którymi organizatorzy zawodów utrzymują stały kontakt i w razie potrzeby oferują pomoc w procedurach dokumentacyjnych i weterynaryjnych. Zawodnicy, po dotarciu na miejsce i zgłoszeniu się do biura zawodów, uzyskują komplet aktualnych informacji. Pracownicy biura zawodów przygotowują także dokumenty na odprawy techniczne i losowania. Wyniki losowania przekazywane są do centrum informacyjno-obliczeniowego (CI-O), gdzie drukowane są arkusze do oceny przejazdów poszczególnych par konkursowych następnego dnia. Sędziowie komisarze odpowiadają za kolejność korzystania z czworoboków zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz listą startową. Ich obowiązkiem jest także sprawdzenie każdej pary, bezpośrednio przed jej przejazdem konkursowym, pod względem zgodności z przepisami: stroju i pomocy jeździeckich oraz stan ogólnego konia. Każdy przejazd jest oceniany przez 5 sędziów, którzy obowiązani są podawać noty i uwagi w języku angielskim. Sekretarz zapisuje noty i uwagi na specjalnych arkuszach, a asystenci techniczni wprowadzają dane do systemu komputerowego. Następnie obsługa czworoboku zbiera arkusze i przekazuje je do CI-O w celu weryfikacji not wprowadzonych do systemu. Arkusze następnie przekazywane są do biura zawodów, gdzie po opublikowaniu oficjalnych wyników przekazywane są zawodnikom.

CI-O po stworzeniu ostatecznych list z wynikami i klasyfikacjami par konkursowych, przekazuje je do weryfikacji sędziom. Po podpisaniu przez sędziego głównego zawodów stają się one wynikami oficjalnymi, gotowymi do publikacji i upowszechnienia. Muszą się one jak najszybciej znaleźć na odpowiednich stronach internetowych oraz na tablicach informacyjnych, na terenie rozgrywania zawodów.

Następnie, zgodnie z przepisami FEI, realizowane jest losowanie, przygotowane przez biuro zawodów. Wyniki losowania, po sprawdzeniu przez sędziego głównego, również podlegają publikacji i upowszechnieniu.

Ostatniego (trzeciego) dnia, po uzyskaniu oficjalnych wyników, biuro zawodów przekazuje do biura administracyjnego informacje o klasyfikacji końcowej, na podstawie której przygotowywana jest dekoracja zawodników i koni. W trakcie zawodów biuro zawodów odpowiada także za kierowanie służbami medycznymi, weterynaryjnymi i ochroną, w tzw. nagłych wypadkach. W pozostałym czasie służby te podlegają biurowi administracyjnemu.

Harmonogram funkcjonowania, dla obsługi technicznej czworoboków, generowany jest także w biurze zawodów. Speakerzy uzyskują informacje od biura zawodów nie tylko o zawodach, ale także o zawodnikach, koniach, trenerach i właścicielach koni, które są prezentowane w trakcie konkursów.

Po ogłoszeniu wyników z drugiego dnia zawodów, zawodnicy zobowiązani są dostarczyć do biura zawodów podkłady muzyczne, do których będą jechali programy konkursowe (KŮR) trzeciego dnia. Podkłady te są przekazywane nagłośnieniu obsługującym poszczególne czworoboki konkursowe. Każdy zawodnik

ma prawo, przed rozpoczęciem trzeciego dnia zawodów, do odsłuchania swojego nagrania z miejsc, w którym będzie odbywał się przejazd konkursowy.

W biurze zawodów przechowywane są dokumenty zawodników (licencje sportowe, badania lekarskie itp.), które muszą zostać sprawdzone przez sędziego głównego i lekarza zawodów. Dokumenty te są wydawane zawodnikom w chwili zgłoszenia chęci wyjazdu i uregulowania wszelkich zobowiązań wobec gospodarza – organizatora.

Po zakończeniu przejazdów konkursowych i opublikowaniu oficjalnych wyników biuro zawodów sporządza tzw. książki wyników. Jest to zbiór wszystkich wyników z poszczególnych dni wraz z listami startowymi. Książki te przekazywane są wszystkim sędziom i osobom oficjalnym z ramienia EFI i PZJ.

Po zakończonych zawodach biuro zawodów, sędziowie komisarze, sędzia główny zawodów i organizator sporządzają protokół i raport o przebiegu zawodów zgodnie z przepisami FEI i przesyłają go do Lozanny (Szwajcaria). Poszczególni delegaci biorący udział w zawodach również sporządzają własne raporty, także przesyłane do FEI. Dokumenty te są następnie podstawą dokonania oceny zawodów i organizatorów. Ocena ta jest ważna nie tylko pod względem sportowym i prestiżowym, szczególnie dla organizatora, ale także stanowi „przepustkę” do starania się o kolejną możliwość organizacji zawodów w roku następnym. WTWK – Partynice są gospodarzem zawodów po raz czwarty.

Logistyka osobowa. By można było świadczyć usługę zorganizowania i przeprowadzenia zawodów sportowych, niezbędne jest odpowiednie zaplecze ludzkie (sędziowie, ochroniarze, lekarze, sekretarze, „umyślni”, technicy, porządkowi, sprzątacze, pracownicy stajni i biurowi, kowal, nagłośnienie). Dyrektorzy zawodów, dyrektorzy ośrodka i biuro rozpoczynają swoją pracę na wiele miesięcy przed zorganizowaniem zawodów. Odpowiadają oni za przygotowanie ośrodka oraz dokumentacji, na podstawie której, za aprobatą PZJ, zostanie złożona aplikacja do EFI i przyznane prawo organizacji zawodów. Odpowiadają oni także za skompletowanie właściwej obsady osobowej. Jednym z najważniejszych elementów przygotowań (poza parami startowymi) jest powołanie odpowiedniego składu sędziowskiego. Sędziego głównego zawodów mianuje PZJ i akceptuje EFI. Do sędziowania zawodów tej klasy niezbędne jest, by sędziowie mieli przynajmniej klasę sędziego międzynarodowego i olimpijskiego. Za zgodą EFI w składzie sędziowskim może znaleźć się sędzia kandydat do klasy międzynarodowej. Jest to o tyle trudne, iż takich sędziów jest niewielu (a obsługują zawody na całym świecie). Z grupy sędziów krajowych mogą się rekrutować sędziowie komisarze (w liczbie przynajmniej trzech), a także asystenci. Konieczne jest także powołanie komisji odwoławczej, składającej się także z sędziów międzynarodowych. Ze względów technicznych sędziowie oceniający przejazdy par konkursowych do notowania uwag i wyników wykorzystują sekretarzy i asystentów technicznych. Sekretarz musi być sędzią krajowym, posiadającym przynajmniej III klasę. Asystent techniczny (najczęściej sędzia krajowy III klasy) to osoba, która została odpowiednio przeszkolona do obsługi systemu informatycznego, związanego z gromadzeniem, przeliczaniem i publikowaniem wyników.

Na zawodach międzynarodowych obowiązuje język angielski. Zarówno sędziowie, jak i obsługa zawodów muszą porozumiewać się w tym języku. Ze względu na to, że zawodnicy przybywają z różnych krajów, biuro zawodów powinno się składać z osób, które poza językiem angielskim potrafią porozumiewać się w językach krajów, z których pochodzą zawodnicy.

Poza pracownikami biura zawodów i biura administracyjnego niezwykle ważną funkcję pełnią osoby obsługujące czworoboki i place treningowe. Poza stałymi pracownikami WTWK Partynice, najczęściej są to jeźdźcy, na co dzień trenujący i posiadający konie na tym terenie.

Obsługą ośrodka informacyjno-obliczeniowego zajmuje się wyspecjalizowana firma (w Polsce zawody tej klasy obsługuje jedna firma, posiadająca akceptację EFI). Podlega ona jednak pod biuro zawodów, które odpowiada za wszelkie informacje przepływające w trakcie trwania CDI Wrocław (w skład biura zawodów wchodzi także informatycy i technicy, np. elektrycy).

Do osób związanych z obsługą zawodów należą także dźwiękowcy i speakerzy, tworzący przekaz informacyjny zarówno na poszczególnych czworobokach, jak i na terenie całego ośrodka.

Ważną rolę w trakcie zawodów odgrywają służby bezpieczeństwa, nie tylko zapewniają one dostęp uprawnionym osobom do wyznaczonych miejsc (ochrona obiektu i straż miejsca oraz policja), dbają także o ład i porządek (służby porządkowe i sprzątające) oraz czuwają nad zdrowiem zawodników, widzów, obsługi i koni (służby medyczne i weterynaryjne).

5. Podsumowanie

CDI Wrocław to największe w Polsce i jedyne tej rangi, w dyscyplinie ujeżdżenia, wydarzenie sportowe. Organizacja i przeprowadzenie tych zawodów sportowych stanowi ogromne wyzwanie organizacyjno-logistyczne. W związku z tym, iż organizatorzy wywiązują się z niego w sposób wysoko oceniany przez EFI, stają się one powoli stałym elementem światowego systemu spotkań par uprawiających jeździectwo.

Przedstawione w artykule przepływy są próbą pokazania stopnia skomplikowania i zakresu koordynacji w całym tym systemie. Autor artykułu ma świadomość, iż jest to dopiero początek badań nad tymi problemami. To, iż są to badania uzasadnione i potrzebne, pokazuje rzeczywistość gospodarcza i sportowa.

Polska i samo miasto Wrocław stają się coraz częstszymi gospodarzami wielkich przedsięwzięć sportowych. Dlatego też prowadzenie takich badań może stanowić jeden z elementów przyczyniających się do odnoszenia sukcesów organizacyjnych w skali światowej. W przyszłości zaś może zaowocować prawem do organizacji igrzysk olimpijskich.

Literatura

- Abt S. *Logistyka ponad granicami*, Biblioteka Logistyka, Poznań 2000.
- Bak D., *Rozwój i rola logistyki w Wielkiej Brytanii*, „Problemy Magazynowania i Transportu” 1992 (zeszyt specjalny).
- Beier F.J., Rutkowski K., *Logistyka*, SGH, Warszawa 1996.
- Gołomska E., *Kompendium wiedzy o logistyce*, PWN, Warszawa-Poznań 1999.
- Gołomska E., *Logistyka międzynarodowa w teorii i praktyce*, Wydawnictwo AE, Poznań 2004.
- Gołomska E., Szymczak M., *Logistyka międzynarodowa*, Wydawnictwo AE, Poznań 2000.
- Klimczak B., *Mikroekonomia*, Wydawnictwo AE, Wrocław 1995.
- Rogoziński K., *Usługi rynkowe*, Wydawnictwo AE, Poznań 2000.
- Rydzkowski W., *Usługi logistyczne*, Biblioteka Logistyka, Poznań 2004.
- Skowronek Cz., Sarjusz-Wolski Z., *Logistyka w przedsiębiorstwie*, PWE, Warszawa 1995.
- Skowronek Cz., Sarjusz-Wolski Z., *Logistyka w przedsiębiorstwie*, PWE, Warszawa 2008.
- Skowronek Cz., Sarjusz-Wolski Z., *Logistyka*, CIM, Warszawa 1995.
- Szczepankiewicz W., *Logistyka marketingowa. Organizacja zasilania materiałowego przedsiębiorstw*, Wydawnictwo AE, Kraków 1996.
- <http://pl.wikipedia.org>.
- www.pzj.pl.
- www.horsesport.org.

CHOSEN ELEMENTS OF LOGISTICS OF CDI WROCLAW

Summary: The article is an attempt of showing logistics solutions on the sports systems. The author presents information's and people's flows and infrastructure of dressage competition as an example of logistics systems out of classic business solutions. Organizing and realizing competition are an example of services which are also logistics' products. Dressage competition CDI Wrocław is an example of international sport events and the logistics' solutions could be used during organizing others international and national sport events.